

Latvēcību & Wīses.

Nr. 48. Zettortdeenā zotā November 1839.

Sinna par jaunu skohlu Dohbeles
draudse.

Isgahjuschi pirmdeenā, zotā Novembr. 1839, eeswehtija jaunu skohlu muhsu draudse, kas preefsch 3 muischneeku pagasteem eetaisita. Ta eetaisichana irr tahda: Bersebekes zeenigs kungs, Raht Willon, nodewa jaunu jauku ihpaschi us to ustaifitu naminu sawam pagastam par skohlas nammu, un eerahdija preefsch skohlineisteru labbu kohku-dahrsu un 3 puhras weetas semmes, wehleja tam arri gannibas preefsch pahri gohwju un aitahm. No tahm 2 muischahm Dohbes un Rumbumuischhas sanahk skohlineisteiram lohne no 100 fudraba rubleem, us tahdu wihsit: Rumbumuischhas zeenigs Kuratora kungs Emil von der Kopp istai-istaifjis 40 fudraba rublus, kas no muischas tohp dohti, un Rumbumuischhas pagasts samett 18 fudr. rublus, ta ka no schihs muischas pa-wissam 58 rubli ka gadda mafsa preefsch skohlu sanahk. Rumbumuischhas gohdigam pagastam jaw vapreefschu gaddeem fara ihpascha skohla bijusi, preefsch ko weens ziftahrtigs lohzelis schi pagasta, liggeris Alexander Traeger Nihga 50 fudr. rublus bij skinkojas, un kas arri no pagasta un no muischas tappe usturreta — bet zaur to fabeedrofchanu ar tahm 2 zittahm muischahm tas pagasts leelu atweeglinaschanu atradde.) — Dohbes pagastam par veepildischanan tahs skohlineistera lohnes 42 rubli jamaksa; ka tohs sadabbatu, irr Dohbes zeenigs kungs Matthias von der Nekke schehligi gahdajis. Winna zeeniga mahte un tahs mahse irr farai nelaika maktei, tai leelai maktei Generalenei von Budberg, kas arri Dohbes muischu waldijusi, par gohdu un peeminesschanu 500 fudr. rubl. ka valeekamu mantu us muhschigeem laikeem Dohbes

pagastam skinkojas, lai no tahm intres- fehm schihs naudas, ko tee paschi ar 25 fudr. rubleem mafahs, pagastam buhtu grunte un paligs pee skohlas, un lai tas pagasts tahs nelaikas zeen. leelas mahtes wahrdu allasch ar pateizibu peeminnetu un winnas kappu zeenā un gohdā turretu. Pats Dohbes zeenigs kungs arri sohlijis, ja tas pagasts to labbumu atsihs un behrnus tikfuschi skohla suhtih, tad winsch pats no sevis to naudu, kas wehl truhkst, dohs un peemettihs.

Wissi 3 walbineeki kohpā dohd to waijadsigu siltumu, un Bersebekes zeenigs kungs tahs skohlas ehkas usturr.

Kad nu wiss kā peenahkahs bij norunnahs un apdohmahts, tad tappe tee 3 pagasti tai wirspeiminnetā deenā us to jaunu skohlas nammu safaukti. Albrauze tee zeen. fungi lihds ar draudses mahzitaju. Skohlasbehni un zitti dseedaja par eesahkumu ihpaschu us scho preeka deenu isdohmatu dseefimu. Kad mahzitajs us-runmaja laudis, rahdija kahds labbums un kahda svehtiba no skohlahm un no labbas behrnu mahzishanas zellahs, istahftija, us kahdu wihsi schi skohla eetaisita un kā ta taps usturreta; usskubbinaja laudis, lai faru walbineeku schehligu prahtu pareisi atsihs, lai behrnus labyraht skohla suhta, un zaur to faru pateizibu rahda. Pehz to nodewe skohlineisteram winna jaunu ammatu, likke winnam un draudsei pee sirds, kā teem buhs dsihwoht un turretees kā ta skohla warretu labbus auglus nest, pamahzija faimneekus wezzakus un behrnus, un tad peeluhdse Deervu par to jaunu skohlu, par wezzakeem un behrneem, par skohlineisteru, par teem schehligeem walpineekeem un beidse ar svehtishanas wahrdeem. Us ko atkal skohlas behrni un draudse ihpaschu dseesminu dseedaja, Deerwan pateikdam par

scho leelu labbumu un Deewu luhgdamu lai winsch leek labbi isdohtees. Dauds wezzaki ar preeka-assarahn pateize Deewam un zeenigeem fungem, un sohlijahs sawus behrnus skohla suhtih, un wissi aissgahje preezigi par to ko tee bij redsejuschi un dsirdejuschi.

Un pateesi, leels darbs irr padarrihcts; weena sehla irr kaifita kas pehznahkamahm zil-tim baggatus anglus nessihs. Jo mehs sinnam, ka zaur skohlahm zilweki gudraki un labbaki raps; un kad zilweki labbaki buhs, tad arri tee laiki kluhs labbaki.

Laimiga draudse kur tahdi fungi walda, kas to atsibst un apdohma, ka laudim arri nemirstamas dwehseles irr, un kas par tahm nemirstamahm dwehselehim apschehlojahs un par tahm gahda! Laimigi tee laudis, kas appaksch tahdeem waldineekeem dsihwo! — Lai nu arri wissi laudis to labbumu ar pateizibu atsibst, un lai Deews zaur scho spohschu un jauku preeksch-sihmi zittas firdis us labbu pamohdina.

Kad juhs mihi lassitaji no Dohbeles pa Tuk-kumes leelzeltu garr Bersebekes muischu brauk-seet, tad juhs ne tahlu aiss Bersebekes pa paschu leelzeltu pa kreisu rohku eeraundiseet jaunu jauku mahlu nammu un ohlu ehlu blakkam, tas irr tas skohlas nams par ko schi sinna dohta, tas irr weena sihme kas schai mallu parahd, ka Kursemmes fungi irr schehligi tehwi, un ka Kursemmes laudis pehz prahtha gaifchibas dsen-nahs.

M i c h t e r,
Dohbeles Latweeschu mahzitais.

Kristus krusta un kapp a weeta.

(Skattees Nr. 47. Beigums.)

Zaur to ka trihs wezzas basnizinas, kas ne mas teescham weenā rindē ne stahw, un bes tahm wehl zittas svehti peeminnamas weetas gribbeja eeneint weenā paschā leela ehkā, zaur to schi ehka arr ne isskattahs, ka us weenreis un pehz weena meistera prahtha taisita, bet warr manniht, ka tur daschadi gabbali zits pehz zitta salikti kohpā. Tapehz eekschā naw weens lib-

dsens plahnis, bet jakqbij gan us augschu, gan us leiju, tapehz no ahrpusses dauds stuhrus un peelikkumus reds, ta ka wiss kohpā gan drihs ka kahds nepareisi salikts krists isskattahs. Ta leelaka ehka no rihta us wakkara pussi irr 240 pehdas garra un zittā weetā 105, zittā tikkai 78 pehdas platta, ta masaka, kas ohtrai eet kru-stam zaur, 140 pehdas garra. Tad gallā, kas prett deenas widdu stahw, irr diwi durwis un zittas arri wissapfahrt ne atrohn. Kad pa schahm durwim ee-eet, tad teescham prettim reds apzirstu marinora akmini, kam buhs rah-diht to weetu, kur muhsu Pestitaja meefas effoht swaiditas, pirms winnas kappā eelikke. Tad pa labbu rohku 18 sohli pa treppheim jaeet aug-scham, kad gribb tapt tai masā basnizā kas stahw us paschu to wezu Golgata kalmiu, kas taggad irr apzirsts un ar marmora gabbaleem aplikts. Ta basnizina irr 45 pehdas garkumā un 30 pehdas plattumā un winnas diwi stipras welwes gan no itt wezzeem laikeem nahk. Eg-gahjuscam tur rahda to weetu, kurra muhsu Pestitaja krusta stabs stahwejis un ne tahiu nohst paschas flints plihsumu, kas effoht zehlees, kad pee ta kunga mirschanas semme trihzeja un tee akminu kalmi pahryplihse. Schis pats plih-sums eet zaur lihds tai allinai, kas teescham appaksch schihs basnizas irr izzirsta flinti un tam svehtam preezas mahzitajam Jahnain pat gohdu svehtita. — Ta ohtra masa basniza irr ustaifita no tafs Keiserenes Elehnas, ko jaw effam peeminnejuschi, tannis weetā, kas no au-guina us augumu irr turreta par to, kur muhsu kunga krists effoht atrasts. Schi basnizina irr appaksch leelas basnizas ka pagrabs un 100 pehdas no tahm Golgata treppheim irr winnas treppes, pa kurrahm 21 sohlis jaeet semme, kamehr tohp tai basnizā, kas us tschetrohm kantehm irr 45 pehdas leela. Weenā stuhri reds ta ka masas aktas weetu un eeksch tafs tas svehtais krusta kohfs effoht usrakts, ja ta irr teesa, ka laudis no wezzeem laikeen runna. Pascha leela basniza irr taisita wissapfahrt to svehtu kappu un tam teescham pahri us aug-steem pihlareem stahw leela appala welwe, kai-

augscham lohgi, kas dohd skaidrumu wissai basnizai. Wehl weena tahda welwe, bet mafaka, jumta weeta stahw us zitta basnizas gabala. Bet widdū appaksch tahs leelakas welwes reds Jesus kappu, kas atkal kā fahda itt masa basnizina no marmora isskattahs. Kad no ahrpusses mehro, tad winna gan 30 pehdas garra un platta, bet eekspusse pats kambarinsch tikkai 7 pehdas garsch un 6 pehdas plats un tas masais preefschnams, kur tee engeli Kristus mahzleem eshoht pafluddinajuschi, ka tas Kungs bij augscham zehlees, turr 10 pehdas garrumā un plattumā. Ka eekschā tik mas ruhmes, tas nahk zaū tam, ka tahs seenas warren beesas, daschā weetā gan drihs 14 pehdas, jo schihs seenas arri narv zilveku taisiti muhri, bet wehl no tahs wezzas kripta flints, kurrā Jesus kaps bij iszirsts. Jo kad to basnizu taisija, tad to aktina falnu no wissahm pusehm apzirte, lai winsch warretu paschā basnizā stahweht un tikkai no preefschas to weetu, kur tee engeli eshoht parahdijuschees, ar muhri un durwim aistaishi. Bet flints un muhris gan eekschā, gan no ahrpusses wisspahri ar smulkeem marmora gabbaleem apklahti un eeksch pascha kappa kambarina eljes svezzes eeksch brangeem selta luktereem deenu un nakti degg. Schahs svezzes un wissu to kappa basnizini kattolu basnizaskungi sarga un apkohpi, kas tur patt pee basnizas dsihwo un deenas un naktis eeksch Deewa kalposchanas pawadda, tapatt eeksch Golgata basnizinas tee Grekeri darra, kam schi svehta weeta peederr un kam weena tizziba ar muhsu Kreeweem irr. Tomehr kristiteem laudim narv wiss ist brihwa walla ar sawi Deewa naminu, jo Turk, kas par wissu Juhdu semmi un Jerusalemi tee Kungi, arri tahs leelas basnizas atsleghgas turr sawas rohkas un zittreis bes leelas mafkas kristigus fweschineekus ne mas ne laide eekschā, Jesus kappu apraudsiht, bet wehl wissadas gruhtibas un behdas teem darrisa. Taggad appaksch Egipteru walischanas gan eshoht labbaki, bet schee arridsan irr no Turk tizzibas un tohs kristigus Deewa kalpus, kas tahs fwertas weetas farga, gan

drihs kā zeetumneekus basnizā eeslehds. — Tā irr ar tahm weetahm, kur tahs pasaules pestifhanas labbad Deewa dehls paseimmojahs lihds nahwei, lihds nahwei pee ta krusta. Deewas tas Kungs, kas winna atkal paaugstinajis un winnam weenu wahrdu dewis, kas eet pahr wisseem wahrdeem, tas lai dohd ka arridsan tanis weetās, tā kā wissā pasaule, drihs wissi zelli lohjitohs eeksch ta wahrda Jesus un wissas mehles isteiku ka Jesus Kristus tas Kungs irr par gohdu Deewa ta tehwa.

W. H....r.

Leefas fluddin a schan as.

Us pawehleschanu tahs Keiserifas Majesteetes, ta Patwaldineeka wissas Kreewu Walsis ic. ic. ic., tohp no Dohbeles aprinka teefas, — us luhgshamu ta parradueweja Samuel Zedowitz, — wissi un ikkatri, kas tahs tam parradurekam, grunteekam, Johann Zedowitz peederrigas Skuiju uhdens-fudmallas Kalnamuischā prett skaidru naudu gribbetu pirk, usazinati, 5tā Webruar nahkoshā 1840tā gaddā scheit atnahkt, sawas sohlihanas un pahrsohlihanas isteikt un fagaidiht, ka wairaksohlitajam schihs fudmallas ar wissu kas pee tahm peederr us behrnu behrneeni tiks atdohtas, un ikkatri tik tahlu pee sohlihanas peelaidihs, kad winsch papreefschu buhs peerahdijis, ka tas spehj mafsaht.

Ar Dohbeles aprinka teefas sehgeli un appakschrafstu dohts Selgawā, tai 3schā November 1839.
(S. W.) Bishwukungs von Mirbach, Uffesfeers.
(Nr. 1594.) Sekretehrs Blaese.

Us pawehleschanu tahs Keiserifas Majesteetes, ta Patwaldineeka wissas Kreewu Walsis ic. ic. ic., tohp no Krohna Reshamuischās pagasta teefas wissi tee, kam taisnas prassifhanas buhtu pee ta Bezz-Platones fainmeeka Jenkelu Gehsaba, pahr kurramantu konkurse nospreesta, usfaukti, 8 neddelu starpā pee schihs teefas peeteiktees, zittadi neweenu wairs ne kauhhs. Krohna Reshamuischās pagasta teefas, 22trā November 1839. 3

Aufs Chrmīk, peeschedetais.
(Nr. 220.) G. Paulborn, pagasta teefas skrihweris.

Us pawehleschanu tahs Keiserifas Majesteetes, ta Patwaldineeka wissas Kreewu Walsis ic. ic. ic., tohp wissi tee, kam kahdas taisnas parradu prassif-

Schanas buhtu pee teem nomirruscheem Krohna muischias Skrundes fainnekeem un kalpeem prohti: Kaupinu fainneka Jurra Korpa, Ruhnaischu fainneka Ansa Eikert, Kaulinu fainneka Jurra Kaupmanna, Bennu fainneka kalpa Zahna Ansberga, Kettleru fainneka kalpa Kristap Ekmanna, pee Skrundes discha meschalunga peederriga fainneka Pischuka Eista Grandberga, un pee ta pee Krohna muischias Gerahm peederriga fainneka Eijuscha Jekkaba Heidemanna, tohp usaizinati lihds 20tu Dezember f. g. pee Skrundes pagasta teefas peeteiktees, jo wehlak neweenu wairs ne klausih. Skrundes pagasta teesa, 6tā November 1839. 3

R. Kalwitz, peehdetais.

(Nr. 617.) W. Eppleé, pagasta teefas frihweris.

No Dunalkes un Sallenēs pagasta teefas tohp wissi parradu dwejji ta nespēzibas dehl no mahjahn išlikta Sallenēs fainneka. Buhdes Johrena Seeberg zaur scho usaizinati, lihds 24tu Dezember f. g. scheit peeteiktees, jo wehlak neweenu wairs ne klausih.

Dunalkes un Sallenēs pagasta teesa, 24tā Oktober 1839. 1

(T. S.) ††† Jannis Saur, pagasta wezzakais.

(Nr. 92.) C. F. Günther, pagasta teefas frihweris.

Wissi tee, kam taisnas parradu proffishanas buhtu pee teem pee Muhrumuischias peederrigeem fainnekeem, Zeesu Krischjahna Sidrewitz, un Leies-Plasteru Ansa Weinberg, pahr kurru mantahm inventarium-truhfuma un sluktas mahju kohpschanas labbad zaur schihs deenās spreedium konkurse nospreesta, tohp usaizinati, wifewohlak lihds 16tu Webruar 1840 pee Muhrumuischias Masas Verkenes pagasta teefas peeteiktees, jo wehlak neweenu wairs ne klausih.

Muhrumuischā, 18tā November 1839. 3

(T. S.) Janne Kaptein, pagasta wezzakais.

(Nr. 81.) D. Ludowitz, pagasta teefas frihweris.

No Dundangas pagasta teefas tohp wissi parradu dwejji ta nespēzibas dehl no mahjahn išlikta Dundangas fainneka Uhken Klahves Krischa Huthmann zaur scho usaizinati, lihds 22tru Dezember f. g. scheit peeteiktees, jo wehlak neweenu wairs ne klausih.

Dundangas pagasta teesa, 17tā November 1839. 3

(T. S.) Ernst Sillin, peehdetais.

(Nr. 257.) Stavenhagen, pagasta teefas frihweris.

Skrundes pagasta teesa zaur scho sinnamu darra, ka 13tā, 14tā un 15tā Dezember pee schihs pagasta teefas un tanis pee schihs pagasta teefas peederrigās Kaulau, Ruhnaischu un Pischuku mahjas daschadas pee semmes kohpschanas un pee mahju buhschanas bruhejamas leetas, kā arri sirgus, gohwis, zuhkās un aitas, wairaksohlitajam uhrupē pahrdoch.

Skrundes pagasta teesa, 6tā November 1839. 2

R. Kalwitz, peehdetais.

(Nr. 618.) W. Eppleé, pagasta teefas frihweris.

Zittas fluddina fchanas.

Lahdeem laudim, kam naw fainneka neds zitta kahda deenesta, tohp zaur scho sinnamu darrihts, ka tee warr dīsimā Missesnuishā Baufas aprunki neween labbas fainneku mahjas us kuntrakti usnemt, bet arri labbas deenestu weetas dabbuht, tik labbi kalpi, puischī kā meitas. Kas to gribb, lai peeteikzahs pee muischias waldischanas.

Melbera kungs Gorban, kas 22 gaddus Leelas Cezawas uhdens- un wehja-sudmallas us arrenti turrejis, gribb tadehl, ka winsch pats to weetu kur winsch dīsimis usnemnis, schihs sudmallas no Zahneem 1840 atdoht. Arrentes nehneji warr kaidraku sinnu labbad Leela Cezawa peeteiktees.

Muischias waldischana.

Krohna Kalnjeemas muischias waldischana zaur scho sinnamu darra, ka tohs pee schihs Krohna muischias peederrigus diwus frohgus, prohti: Lehpes un jaunais jeb Unnes-frohgus faults, pirmais ar laukeem no 4 puhrā-weetahm katrā laukā un ar plauwu no 12 wesumeem feena, ohtris ar laukeem no 3 puhrā-weetahm katrā laukā un ar plauwu no 12 wesumeem feena, par Zahneem 1840 arrentē isdohē. Kam patiktu schihs frohgus us arrenti nemt, tee warr lihds seemas-frichtkeem f. g. pee Kalnjeemas muischias waldischanas peeteiktees.

Disiwoju schim brihsam la Krowa (de la Croix) nammā leelā celā.

W. Pantenius,

Jelg. Latv. rihta mahzitajs,